

Finansira
Evropska unija

TWINNING PROJEKAT

PODRŠKA EU PARLAMENTIMA U BIH U POSLOVIMA EVROPSKIH INTEGRACIJA

INFORMATIVNI ČLANAK TWINNING PROJEKTA EU / UKRATKO O PROPISIMA U EU

POLITIKA EVROPSKE UNIJE U OBLASTI ZDRAVSTVA

➤ KOJI SU OSNOVNI CILJEVI I PRINCIPI EU U OBLASTI ZDRAVSTVA?

Zdravstveni sistemi Evropske unije su centralni dio visokog nivoa socijalne zaštite u Evropi koji doprinose društvenoj koheziji i društvenoj pravdi, kao i održivom razvoju. EU ne definira zdravstvenu politiku niti zdravstvene sisteme zemalja članica. Ona dopunjava nacionalne zdravstvene politike kroz izradu zakona i standarda za zdravstvene proizvode koji važe u cijeloj EU te kroz dodjelu sredstava za zdravstvene projekte širom EU radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva, udruživanja resursa i prevazilaženja zajedničkih izazova.

Ciljevi politike i aktivnosti EU u oblasti javnog zdravlja su:

- zaštita građana Evropske unije od ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju,
- pružanje podrške učinkovitim, pristupačnim i otpornim zdravstvenim sistemima,
- poboljšanje pristupa boljoj i sigurnijoj zdravstvenoj njezi za građane EU,
- promoviranje zdravlja, prevencija bolesti i razvoj poticajnih okruženja koja podržavaju zdrave načine života.

Evropska zdravstvena politika počiva na sljedećim principima: kvalitet, sigurnost, njega koja se zasniva na dokazima i etici, uključenost pacijenata, zaštita, privatnost i povjerljivost.

➤ KOJI SU KLJUČNI STRATEŠKI DOKUMENTI KOJI UREĐUJU ZDRAVSTVENU POLITIKU EU?

Zaključcima Vijeća o zajedničkim vrijednostima i principima u zdravstvenim sistemima EU (2006/C 146/01) definira se niz principa koji su neophodni za dobijanje povjerenja pacijenata u prekograničnu zdravstvenu njegu, za postizanje mobilnosti pacijenata, kao i za ostvarivanje visokog nivoa zdravstvene zaštite.

Evropska zdravstvena strategija (2014/C 217/02) poziva zemlje članice i Evropsku komisiju da poduzmu određene mjere u vezi s posljedicama ekonomskih kriza na zdravstvene sisteme te daje niz praktičnih, neobaveznih preporuka.

Uredba (EU) br. 282/2014 je zakonska osnova za aktuelni Treći zdravstveni program. Zdravstveni program raspolaže budžetom od 449,4 miliona eura, obuhvata 23 prioritetna područja i namijenjen je ostvarivanju posebnih ciljeva:

- promocija zdravlja, prevencija bolesti i poticanje zdravog načina života, uzimajući u obzir princip „zdravlje u svim politikama”;
- zaštita građana EU od ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju;
- doprinos inovativnim, učinkovitim i održivim zdravstvenim sistemima;
- lakši pristup boljoj i sigurnijoj zdravstvenoj njezi za građane EU.

Projekat provodi konzorcij koji čine
Narodna skupština Mađarske, Parlament Austrije i Hrvatski sabor

REPUBLIK ÖSTERREICH
Parlament

ORSZÁGGYŰLÉS

HRVATSKI SABOR

U maju 2020. godine, Komisija je predstavila novi zdravstveni program za period 2021-2027 (br. 282/2014). Program „EU za zdravlje“ uzima u obzir iskustva stečena u okviru krize uzrokovane bolešću COVID-19, a cilj mu je da osigura da su zdravstveni sistemi dovoljno otporni za suočavanje s budućim novim prijetnjama zdravlju.

Ovaj program će dati značajan doprinos oporavku nakon pandemije uzrokovane bolešću COVID-19, i to:

- ▶ zaštitom ljudi od ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju;
- ▶ osiguravanjem dostupnosti i cjenovne pristupačnosti lijekova, medicinskih proizvoda i drugih proizvoda potrebnih tokom krize te pružanjem podrške inovacijama;
- ▶ jačanjem zdravstvenih sistema i radne snage u zdravstvu, između ostalog ulaganjem u javno zdravlje, naprimjer putem
- ▶ programâ za promociju zdravlja i sprečavanje bolesti.

▶ KOJE SU KLJUČNE INSTITUCIJE U EU U OBLASTI ZDRAVSTVA?

Izvršna agencija za potrošače, zdravlje, poljoprivredu i hranu je izvršna agencija koju je uspostavila Evropska komisija kako bi u njeno ime vodila četiri programa EU, uključujući i zdravstveni program.

Misija Evropskog centra za prevenciju i kontrolu bolesti je utvrditi, procijeniti i širiti informacije o trenutnim i nadolazećim prijetnjama zdravlju ljudi uzrokovanim zaraznim bolestima. Centar djeluje u saradnji s nacionalnim tijelima za zaštitu zdravlja u cilju jačanja i razvoja sistema praćenja bolesti i sistema ranog upozorenja za cijeli kontinent.

Zadaci **Evropske agencije za lijekove** su olakšavanje razvoja i pristupa lijekovima, evaluacija zahtjeva za odobrenje za stavljanje lijekova u promet, praćenje sigurnosti lijekova tokom njihovog cjelokupnog životnog ciklusa i pružanje informacija zdravstvenim radnicima i pacijentima.

▶ ŠTA PORAZUMIJEVA TERMIN PRAVNA STEČEVINA U OBLASTI ZDRAVSTVA?

Podjela nadležnosti u oblasti zdravstva jasno je propisana članom 168 Ugovora o funkcioniranju Evropske unije. EU je na osnovu tih odredbi uspostavila zakonski okvir i usvojila poticajne mjere čiji je cilj zaštita i poboljšanje zdravlja ljudi, a koje uključuju sljedeće oblasti:

Prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj njezi

Direktivom 2011/24/EU o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj njezi utvrđuju se uvjeti pod kojima pacijent može otputovati na liječenje u drugu državu članicu EU i dobiti nadoknadu troškova. Obuhvaćeni su troškovi zdravstvene njege, izdavanje recepata za lijekove i medicinske proizvode i njihova kupovina.

Medicinski proizvodi

Zakonski okvir EU za medicinske proizvode garantira visoke standarde kvaliteta i sigurnosti. Promovira i funkcioniranje unutrašnjeg tržišta primjenom mjera koje potiču inoviranje i konkurenciju u Evropi. Zasniva se na principu da se medicinski proizvodi mogu plasirati na tržište samo uz odobrenje koje izdaju nadležna tijela. Evropska agencija za lijekove nadležna je za koordiniranje centraliziranog postupka za izdavanje odobrenja.

Borba protiv ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju

Okvir EU za zdravstvenu sigurnost podrazumijeva skup mjera praćenja, ranog upozoravanja i suzbijanja u cilju borbe protiv ozbiljnih prekograničnih prijetnji i osiguranja visokog nivoa zaštite zdravlja u EU. Nedavno izbijanje pandemije koronavirusa je odličan primjer takvih prijetnji. Ključni dokument u ovoj oblasti je Odluka o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju (1082/2013/EU).

Duhan

Kako bi zaštitile zdravlje građana od štetnih posljedica pušenja, Evropska unija i nacionalne vlade poduzele su različite mjere nadzora nad duhanom u obliku zakonodavstva, preporuka, naročito u sljedećim oblastima:

► **Regulacija duhanskih proizvoda**

Direktivom o duhanskim proizvodima (2014/40/EU) utvrđuju se odredbe kojima se uređuje proizvodnja, predstavljanje i prodaja duhanskih i srodnih proizvoda (npr. pakiranje, označavanje, sastojci).

► **Ograničenje oglašavanja duhanskih proizvoda**

Direktivom o oglašavanju duhana (2003/33/EZ) uvedena je zabrana oglašavanja duhana u štampanim medijima, na radiju i Internetu. Direktivom 2014/40/EU ova pravila EU prenesena su i na električne cigarete.

► **Zaštita građana EU od pasivnog pušenja:** cilj Preporuke Vijeća o okruženjima bez duhanskog dima (2009/C 296/02) je zaštita građana od duhanskog dima iz okoliša, čime se općenito poboljšava javno zdravlje.

► **Porezne mjere:** Direktivom o strukturi i stopama akciza koje se primjenjuju na prerađeni duhan (2011/64/EU) uvode se visoki porezi na duhanske proizvode koji su izuzetno učinkoviti u smanjenju upotrebe duhana, naročito među mladoj populacijom.

Organi, krv, tkiva i ćelije

Zakonski okvir EU u ovoj oblasti postavlja visoke standarde kvaliteta i sigurnosti za cijeli niz aktivnosti povezanih sa supstancama ljudskog porijekla (krv, tkiva, ćelije i organi).

- U Direktivi 2004/23/EC navode se standardi kvaliteta i sigurnosti za transplantiranje ljudskog tkiva.
- U Direktivi 2010/53/EU navode se pravila za osiguranje standarda kvaliteta i sigurnosti za transplantiranje organa.
- U Direktivi 2002/98/EC definirani su standardi kvaliteta i sigurnosti za transfuziju krvi.

► **IZBIJANJE PANDEMIJE UZROKOVANE BOLEŠĆU COVID-19**

Evropska komisija na svim poljima radi na suzbijanju širenja koronavirusa. Poduzela je niz mjera usmjerenih na pružanje podrške nacionalnim zdravstvenim sistemima, zaštitu i spašavanje života te suzbijanje društveno-ekonomskih utjecaja pandemije.

- **Ekonomske mjere:** Kako bi se pokrenuo oporavak Evrope, zaštitili životi, prihodi građana i njihova radna mjesta, Evropska komisija predlaže veliki plan oporavka u vrijednosti od 2400 milijardi eura.
- **Podrška istraživanju u području liječenja, dijagnostike i vakcine:** Komisija je mobilizirala 474 miliona eura za razvoj vakcine, novih postupaka liječenja, dijagnostičkih testova i zdravstvenih sistema.
- **Javno zdravlje:** Komisija pruža direktnu podršku zdravstvenim sistemima zemalja članica EU (3 milijarde eura), medicinske smjernice za zemlje članice te odgovarajuću opskrbu ličnom zaštitnom opremom.
- **Granice i mobilnost:** Komisija je poduzela mjere u oblasti mobilnosti koje se odnose na pružanje smjernica za transport i putovanja te je dala odgovore na pitanja vezana za Schengen.
- **Komisija se bori protiv dezinformacija povezanih s koronavirusom.**

Odgovor EU na pandemiju koronavirusa u zemljama Zapadnog Balkana

EU je mobilizirala paket od preko 410 miliona eura preraspoređenih sredstava bilateralne finansijske pomoći za podršku zemljama Zapadnog Balkana u toku krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19 te je proširenjem zelenih traka na zemlje regije osigurala nesmetan protok osnovne robe. **Komisija je za Bosnu i Hercegovinu osigurala sljedeće:**

- 7 miliona eura hitne pomoći za zdravstveni sektor,
- 73,5 miliona eura kratkoročne i srednjoročne pomoći za pružanje podrške društveno-ekonomskom oporavku,
- pokrenute su digitalne kampanje: '#StayHome' ('#Ostanikući') i 'Heroes of the Day' (Heroji dana), kao i kampanja za suzbijanje dezinformacija o koronavirusu.

► **KOJI SU OSNOVNI IZAZOVI ZA BOSNU I HERCEGOVINU?**

Zaključci Mišljenja Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU

Komisija je 29. maja 2019. godine usvojila Mišljenje o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU i prateći Analitički izvještaj. Kako je navedeno u poglavlju 28 koje se odnosi na zaštitu potrošača i zdravlja, Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi pripremljenosti u oblasti javnog zdravlja. BiH treba uložiti dodatne napore da uspostavi djelotvoran sistem koordinacije i saradnje između različitih nivoa vlasti i dalje uskladi svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU.

U narednoj godini, BiH posebno treba:

- ▶ usvojiti propise na svim nivoima koji zabranjuju pušenje na javnim mjestima u skladu s pravnom stečevinom i ratificirati protokol za uklanjanje nezakonite trgovine duhanom i početi provoditi obje mjere;
- ▶ provesti procjenu o stanju zaraznih bolesti i uspostaviti sistem nadzora u oblasti supstanci ljudskog porijekla s ciljem osiguranja efikasne koordinacije u cijeloj zemlji.

Akcioni plan za realizaciju prioriteta iz Mišljenja Evropske komisije i Analitičkog izvještaja

Ovaj dokument je razradila Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara BiH. Sadrži spisak dokumenata koje trebaju usvojiti i mjera koje trebaju poduzeti nadležne državne, entitetske i kantonalne institucije u cilju realizacije prioriteta koje je postavila Evropska komisija.

▶ ULOGA PARLAMENTA U RJEŠAVANJU PITANJA U OBLASTI ZDRAVSTVA

Zakonodavna funkcija:

- ▶ razmatranje i usvajanje zakona u oblasti zdravstva,
- ▶ harmonizacija zakonodavstva BiH s pravnom stečevinom EU – provjera usklađenosti nacrtu zakona i podnesenih amandmana.

Funkcija nadzora:

- ▶ političko praćenje aktivnosti vlada u toku procesa integracija i pregovora,
- ▶ redovna kontrola ispunjenja prioriteta iz Mišljenja Evropske komisije i Analitičkog izvještaja i zadataka utvrđenih u Akcionom planu.

Informativna funkcija:

- ▶ promoviranje otvorenosti i transparentnosti zakonodavnog postupka,
- ▶ redovno pružanje informacija široj javnosti o procesu pristupanja EU i s tim povezanim zadacima parlamenata,
- ▶ pružanje informacija u vezi s nacrtima zakona u oblasti zdravstva,
- ▶ organiziranje događaja, kao što su seminari, javna saslušanja i okrugli stolovi o najvažnijim izazovima u oblasti zdravstva na kojima učestvuju stručnjaci, članovi akademske zajednice, predstavnici organizacija civilnog društva, itd.

Međunarodna i međuparlamentarna saradnja:

- ▶ saradnja s institucijama EU, nacionalnim parlamentima zemalja članica EU i parlamentima zemalja Zapadnog Balkana,
- ▶ informiranje međunarodnih partnera o postignutom napretku i izazovima za BiH.

Administrativno osoblje parlamenata odgovorno je za pružanje neophodnog stručnog znanja i organizacijske podrške članovima parlamenata kako bi mogli donositi neophodne odluke i zastupati interese građana.

ŽELITE LI SAZNATI VIŠE?

Evropska unija, zdravstvo: <https://tinyurl.com/3ncwwctb>

Evropska komisija, Politike javnog zdravlja: <https://tinyurl.com/krxnjdp8>

Sažetak zakonodavstva EU u oblasti zdravstva: <https://tinyurl.com/n4kppv8x>

Zaključci Vijeća o zajedničkim vrijednostima i principima u zdravstvenim sistemima EU (2006/C 146/01): <https://tinyurl.com/dej2zcd8>

Zaključci Vijeća o ekonomskim krizama i zdravstvenoj njezi (2014/C 217/02): <https://tinyurl.com/5jumsvxs>

Uredba (EU) 282/2014 o Trećem zdravstvenom programu: <https://tinyurl.com/28vvt6v>

Prijedlog Komisije za pokretanje programa „EU za zdravlje“: <https://tinyurl.com/pscscmjf>

Analitički izvještaj Evropske komisije: <https://tinyurl.com/38njycch>

Akcioni plan za realizaciju prioriteta iz Mišljenja Evropske komisije i Analitičkog izvještaja: <https://tinyurl.com/ub7t6jfs>

Odgovor EU na pandemiju koronavirusa u zemljama Zapadnog Balkana: <https://tinyurl.com/3d5ncfpy>